

Boom effect analyse (BEA) Zuiderzeeweg

Afdeling: BOR cluster groen, circulariteit en biodiversiteit
Auteur: C. Teurlinckx
In overleg met: A. ten Veen
Datum: 6 juni 2025
Versie: 1

Inhoudsopgave

1.	<i>Inleiding</i>	3
2.	<i>Vitaliteit bomen langs de Zuiderzeeweg, inspectie (VTA) 2024</i>	3
2.1.	Voorwaarden voor behoud van de bomen.....	4
2.2.	Impact op de bomen bij verbreding van de Zuiderzeeweg.....	4
2.3.	28 bomen zuidzijde Zuiderzeeweg niet te handhaven bij wegverbreding.....	4
2.4.	Bomen ten noorden Zuiderzeeweg mogelijk duurzaam te behouden	5
3.	<i>Conclusie</i>	5
3.1.	Bomen kunnen bij de voorgestelde wegverbreding niet behouden blijven	5
4.	<i>Advies</i>	5
4.1.	Behoud van groenstructuur vanwege landschappelijke en ecologische waarde	5
4.2.	Kap van de bomen en aanleg nieuwe boomstructuur met onderbeplanting.....	5

Bijlage 1: Inspectie tekening

Bijlage 2: Advies m.b.t. bomen en groensingel Zuiderzeeweg

1. Inleiding

Om het centrum van Blokzijl te ontlasten van doorgaand verkeer, wordt onderzocht waar een nieuwe rondweg kan worden aangelegd. Eén van de mogelijke tracés gaat over de bestaande de Zuiderzeeweg. Deze weg heeft momenteel een breedte van circa 3 meter, maar zal als deze onderdeel wordt van de rondweg verbreed moeten worden naar 5,80 meter. Langs beide zijden van de Zuiderzeeweg staan bomen die van waarde zijn voor het landschap en de beleving van het gebied.

Afbeelding 1 huidige inrichting Zuiderzeeweg

2. Vitaliteit bomen langs de Zuiderzeeweg, inspectie (VTA) 2024

Langs de Zuiderzeeweg, net buiten de bebouwde kom van Blokzijl, staan aan zowel de noord- als de zuidzijde van de Zuiderzeeweg bomen.

Aan de **zuidzijde** van de weg bevinden zich 11 volwassen essen (*Fraxinus excelsior*) en 1 ratelpopulier *Populus tremula* (herplant gekapte Es). Deze bomen zijn in het najaar van 2024 geïnspecteerd volgens de Visual Tree Assessment (VTA)-methode. Daarbij zijn ze beoordeeld als **voldoende vitaal**: de bomen verkeren in redelijke tot goede gezondheid, vertonen geen ernstige gebreken en vormen geen direct risico voor de omgeving. 1 Es staat onder verhoogde zorgplicht is matig van conditie (aangetast door zwam), deze zal op termijn worden gekapt.

Aan de **noordzijde** van de Zuiderzeeweg staan in totaal 42 volwassen bomen, waarvan 39 essen, twee eiken (*Quercus robur*) en één populier (*Populus sp.*). Ook deze bomen zijn in het najaar van 2024 meegenomen in de VTA-inspectie. Bijna alle bomen zijn gezond en stabiel op 1 es na, deze

boom is aangetast door een tonderzwam en zal in het najaar worden gekapt. 3 essen verkeren in matige conditie en hebben een levensverwachting van <10 jaar.

Vooralsnog zijn er **geen signalen** of aanwijzingen dat de overige bomen momenteel in conditie achteruitgaan. De bomen zijn bij de laatste VTA-inspectie als **gezond, stabiel en vitaal** beoordeeld, met een **verwachte levensduur > 25 jaar**, mits de omstandigheden in de omgeving ongewijzigd blijven.

2.1. Voorwaarden voor behoud van de bomen

Niet werken onder de kroonprojectie

Als er gekozen wordt om de bomen te behouden, moet er rekening worden gehouden met de zogenoemde *kroonprojectie* — de ruimte op de grond direct onder de boomkroon. Binnen deze zone mogen géén graafwerkzaamheden, verkeersbewegingen of andere verstorende activiteiten plaatsvinden.

Stabiele grondwaterstand

Een wijziging van de grondwaterstand kan een negatief effect hebben op de gezondheid van de bomen. Langdurige wijziging van de grondwaterstand heeft negatieve effecten op de bomen en zal op termijn leiden tot aftakeling en sterven van de bomen.

Geen grond op het wortelpakket van de bomen aanbrengen

Ook het opbrengen van grond op het wortelpakket, bijvoorbeeld bij het ophogen van de weg of aanbrengen van taluds, heeft negatieve gevolgen. Het opbrengen van een laag grond op de wortels van een boom beperkt de zuurstofvoorziening van de wortels verdicht de grond en waterhuishouding, waardoor de boom binnen enkele jaren afsterft. Deze maatregel is daarom zeer schadelijk voor de boomgezondheid. Essen zijn zeer gevoelig voor verstoring door het opbrengen van grond doordat deze bomen oppervlakkig wortel.

2.2. Impact op de bomen bij verbreding van de Zuiderzeeweg

Op de tekening (bijlage 1) worden de bomen die door de geplande wegverbreding in de knel komen met een rode markering aangegeven. Deze bomen komen zodanig dicht op het nieuwe wegtracé te staan dat hun wortelzone, inclusief hoofdwortels, ernstig beschadigd raakt of zelfs volledig verwijderd moet worden. Behoud van deze bomen is bij het realiseren van deze wegverbreding niet mogelijk. Ook hebben een aantal bomen een oranje markering, deze bomen kunnen naar verwachting niet worden behouden omdat deze onder aan het talud staan. Bij wegverbreding moet het talud worden aangeheeld, waardoor er grond op de wortels moet worden aangebracht. Deze ingreep zullen deze bomen op termijn (2 a 3 jaar) niet overleven

2.3.28 bomen zuidzijde Zuiderzeeweg niet te handhaven bij wegverbreding

De verbreding van de weg heeft als gevolg dat er ontgraving plaatsvindt tot vrijwel aan de stam van meerdere bomen. Dit veroorzaakt ernstige schade aan het wortelpakket, dat essentieel is voor de stabiliteit en gezondheid van de bomen. Uit analyse van de bijgevoegde tekening (bijlage 1) blijkt dat bij 25 bomen binnen de kroonprojectie grond moet worden ontgraven voor de aanleg van de weg en de onderliggende wegconstructies. Deze ingrepen leidt tot zware wortelschade, waardoor de bomen hun stabiliteit verliezen en binnen enkele jaren zullen afsterven. Naast het verlies van groenstructuur en ecologische waarde brengt dit een veiligheidsrisico met zich mee: instabiele bomen kunnen bij storm of zware wind omvallen. Dit vormt een onaanvaardbaar gevaar voor weggebruikers en de omgeving.

Daarnaast zijn er 8 bomen die tegen het talud staan. bij wegverbreding moet het talud opnieuw worden gevormd (aangeheeld) waardoor er grond op het wortelpakket moet worden aangebracht. Deze ingreep zullen deze bomen op termijn niet overleven, naar verwachting zullen deze bomen dan binnen 5 jaar aftakelen en afsterven.

2.4. Bomen ten noorden Zuiderzeeweg mogelijk duurzaam te behouden

Bij het zorgvuldig ontgraven van het wegprofiel is het mogelijk 11 essen en een populier aan de noordzijde van de Zuiderzeeweg te behouden. De wortels van de bomen zitten waarschijnlijk onder de weg in de opbouw van het profiel. Als de weg op de bestaande opbouw gerealiseerd kan worden, kunnen de bomen aan de noordzijde duurzaam behouden blijven. Dat kan echter alleen als de bestaande fundering van de huidige weg wordt gebruikt en er niet op grote schaal wordt gegraven onder de kroonprojectie van deze bomen. Vraag is of dat kan bij het opbouwen van de nieuwe wegconstructie.

3. Conclusie

3.1. Bomen kunnen bij de voorgestelde wegverbreding niet behouden blijven

Het grootste deel (90%) van de bomen langs de Zuiderzeeweg zijn vitaal en stabiel en hebben een goede levensverwachting (>25 jaar). Mits de klimatologische omstandigheden niet al te sterk veranderen, vooral droogte is een daarbij een risico. Vooralsnog is er geen rede of aanleiding voor een kortere levensduur van de bomen.

Bij wegverbreding kan het grootste deel van de bomen langs de Zuiderzeeweg niet behouden blijven. De opbouw van de nieuwe wegconstructie beschadigt het wortelpakket van de bomen langs de Zuiderzeeweg ernstig. Essen zijn (zeer) gevoelig voor het opbrengen van grond op de wortels en wortelschade. Eerder opgedane ervaringen in andere delen van Steenwijkerland bevestigen dat.

4. Advies

4.1. Behoud van groenstructuur vanwege landschappelijke en ecologische waarde

De bomen langs de Zuiderzeeweg zijn over het algemeen gezond en vitaal en hebben ecologische en landschappelijke waarden. Kap van deze bomen heeft een stevige impact op het landschap (kaalslag). Gezien de conditie van de bomen, de landschappelijke en de ecologische waarde van de totale houtopstand (bomen en onderbegroeiing) is het advies de bomen en de onderbegroeiing te behouden. Het wegtracé kan *met behoud* van de bomen *niet* over de het bestaande tracé van de Zuiderzeeweg. Bij behoud van deze groenstructuur zal er een nieuw tracé aangelegd moeten worden aangelegd buiten het bestaande tracé van de Zuiderzeeweg. E.e.a. is eerder verwoordt in het advies van 15 januari *Advies m.b.t. bomen en groensingel Zuiderzeeweg, bijlage 2*.

4.2. Kap van de bomen en aanleg nieuwe boomstructuur met onderbeplanting

Mocht het onmogelijk zijn om een ander tracé te realiseren, dan is de aanleg van een nieuwe boomstructuur en onderbeplanting een voorwaardelijke verplichting. Voor iedere gekapte boom wordt een herplantplicht opgelegd. De jonge aanplant moet daarbij voldoende boven- en ondergrondse ruimte hebben en er moet voldoende afstand zitten tussen de jonge aanplant en de perceelsgrens van het aanliggende perceel. Minimaal 4 meter tussen de stam en de erfsgrens om

problemen in beheer en overhangende takken over buurperceel te voorkomen. In de praktijk betekent dit dat er grond moet worden aangekocht om voldoende ruimte te creëren voor de aanleggen van een nieuwe boomstructuur en onderbegroeiing. Dit is nodig omdat de groenstructuur door de wegverbreding opschuift en daardoor te dicht tegen de aangrenzende erfgrens komt te liggen. Bomen moeten enige ruimte hebben om vrijuit te kunnen groeien. Bomen te dicht op erfgrenzen geven problemen in beheer, het is ook onrechtmatig ten opzicht van de eigenaar van het aangrenzende perceel.

